

1500

ČASOVÁ OSA

1547 zadána stavba obranné Černé věže mistru Antonínovi (Antonius de Sala, Ital). Objekt, reprezentující prosperující královské město, ze kterého by bylo možné v čase nebezpečí přehlédnout celé město a okolí, objevit nepřitele nebo zjistit požár. Svou úlohu sehrávají estetické a společenské motivy.

1553 dokončeno 2. patro věže

1555 dokončeno 5. patro věže

1600

1557 dokončena čtyřhranná stavba z mohutných kvádrů, s měděnou bání a šesti podlažími (první byla kobka práva útrpného). V následujících desetiletích přibyla k věži renesanční radnice, budova jezuitské koleje a barokní kostel.

1581 vyrobil mistr zvonářský Martin Jindra pro věž zvon. Ten byl zavěšen o dva roky později a byl pojmenován Bartoloměj-Ondřej, lidově zvaný Vondra.

1700

1697 oprava po velkém požáru

1727 Černá věž opravována, byl osazen nový krov podle projektu tesařského mistra Ondřeje Jilhana a dvě bání z mědi dostaly pozlacené korouhvičky.

1758 vzplál na věži velký oheň, při kterém se žárem rozlil i původní zvon.

1760 zavěšen nový zvon, pocházející z dílny P. A. Jacominiho. I tomuto zvonu se lidově říká Vondra.

1800

1810 oprava po velkém požáru

1855 osazení hodinovým strojem

1870 stará bání shozena 26. října vichřicí. Místo, kam dopadla, je vyznačeno v dlažbě před radnicí třemi vrcholy věže a letopočtem.

1872 dostala věž dnešní podobu. S jehlanovou střechou měří 81,6 metrů. V dolní části věže je umístěn orloj, navržený prof. Ferdinandem Vaňkem.

1900

1938 vinou těžkého srdce praskl zvon.

1940 zavěšen opravený zvon ze zvonářské dílny Rudolfa Manouška staršího v Brně-Husovicích.

1967 oprava bání, nová krytina 4 věžiček.

1976 oprava zdiva, orloje a hodin

1992 generální oprava hodin

2000

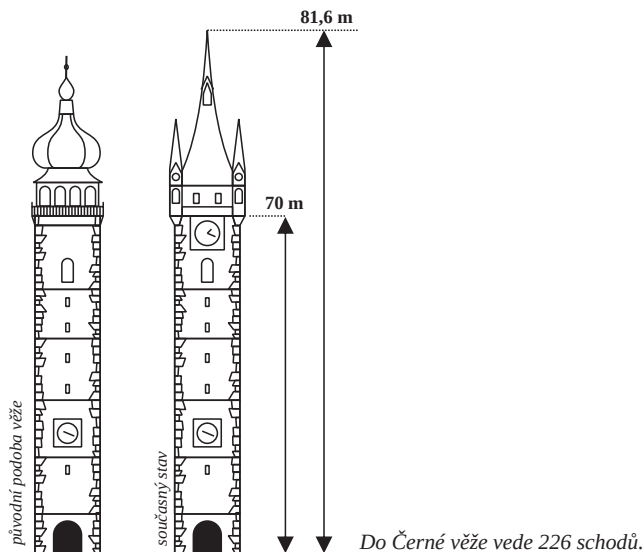
2000 oprava orloje

Černou věž je možno navštívit od dubna do října
jako vyhlídkové místo do všech světových stran.
Z jižní strany lze dohlédnout na vrcholy šumavských hor.

MĚSTOKLATOVY

www.cernavezklatovy.cz

ČERNÁ VĚŽ

Zhruba od počátku 16. století patřily Klatovy mezi nejbohatší města českých království. V roce 1540 je svojí majetností předčily pouze Praha a Kutná Hora. Kromě mohutného městského opevnění se však nemohly pochlubit výraznější stavební dominantou. Prosperující královské město potřebovalo svoji reprezentaci.

STAVBA

Rozhodnutí o stavbě vysoké a mohutné věže bylo dále zdůvodněno potřebou posílení obranného systému města v době vojenského nebezpečí a včasného zjištění požáru. Stavba byla zadána mistru Antonínovi, který v té době v Klatovech působil. V roce 1547 byly položeny základy k věži, avšak v tomto roce se nedostávalo prostředků a stavba pokračovala jen velmi pomalu. V roce 1557 byla stavba ukončena osazením krovu s měděnou bání. Osazení krovem provedl klatovský tesařský mistr Jan Piřha.

Ke stavbě věže byly použity obrovské žulové a pískovcové kvádry, které se lámaly a těžily na Hůrce. Mistr Antonín používal při stavbě zajímavou techniku zdění, kdy vykládal široké spáry mezi velkými kvádry drobnými kamennými štěpinami. Zdivo je silné 3 metry a jeho celková výška je 50 metrů. Výška celé věže, včetně střechy je podle posledního měření 81,6 metrů. Mohutná, čtyřhranná stavba z obrovských kvádrů, v přízemí s lomovým kvádrovým portálem a valeně klenutým průjezdem má ve čtyřech patrech střilnovitá okna a v pátém patře půlkruhové okno. Stavba zcela změnila vzhled klatovského náměstí.

Současně se stavěla i sousední nová radnice. Ta původní stávala na místě domu 154/I ve spodní části náměstí. Radnice je spojena s Černou věží vchodem na úrovni prvního patra, který ústí do někdejší mučírny. Šlo o velmi ponurou místnost, kterou osvětlovalo jen jedno okénko střilnového typu. Když se postavíte na náměstí před Černou věž, jde o první okénko nad průchodem. Mučirna byla užívána až do zrušení tortury Josefem II. v roce 1789. Kat sem vstupoval speciálním úzkým schodištěm ze šatlavy v podzemí radnice.

12. května 1579 zažilo město jednu z největších katastrof. Při velkém požáru, který zachvátil prakticky celé město, shořelo všech 300 domů uvnitř města. Černá věž s přilehlou budovou radnice byly vlastně jediné stavby, které požáru odolaly. Vysoké plameny ožehly věž natolik, že od té doby je nazývána Černou.

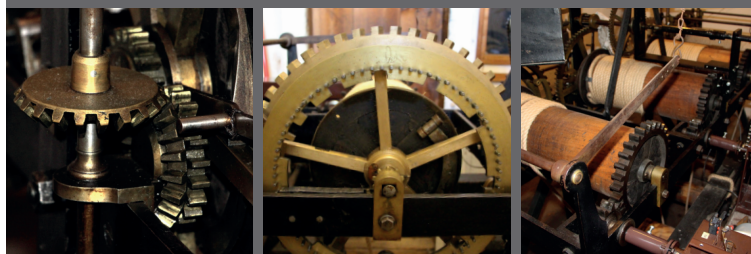

HODINY

Téměř 300 let byla věž bez hodin. Teprve v roce 1853 byla práce zadána klatovskému mechanikovi Janu Boškovi (Johann Buschek). V roce 1855 práci dokončil a hodinový stroj pracuje dodnes. V době zhotovení hodinového stroje šlo o jednoduchou konstrukci řešenou velmi neobvykle. Hodinový stroj je široký 208 cm, vysoký 47-49 cm a hluboký 71 cm. Kyvadlo má délku přes 1,5 metru.

Pod ochozem věže jsou umístěny ze čtyř stran černé čtvercové ciferníky věžních hodin. Ciferníky mají rozměry 4,26 x 4,26 metru, zlaté číslice a ručičky. Na rozdíl od dnešních hodin osazené tak, že velká ukazuje hodiny a malá minuty. Ručička hodinová, která je pro spolehlivé odečtení času důležitější, je zde větší, delší a viditelnější, měří 2 metry. Ciferníky s menší ručičkou minutovou se na věžních hodinách zhotovovaly, i když výjimečně, ještě až do konce 19. století.

Protože chod hodin začal být nespolehlivý, bylo přikročeno v roce 2004 k celkové opravě hodinového stroje, včetně opravy systému odbíjení. K původnímu stroji bylo nainstalováno automatické natahovací zařízení, které dovoluje zachovat celý původní systém pohonu stroje závažími zavěšenými na lanech. Stroj tak zůstal zachován nejen v původním stavu, ale zařízení je konstruováno tak, aby jej bylo možné kdykoli v budoucnu odstavit a historicky cenný věžní hodinový stroj opět natahovat ručně. Modernizaci realizoval restaurátor věžních hodin akademický sochař Petr Skála a spol.

VĚŽNÝ

V horní části věže bydlel v minulosti věžný, který zňlkou hlásné trubky ohlašoval večerní čas. Zvláště od 22. hodiny do čtvrté hodiny ranní obcházel po ochozu, obhlížel město, okolí a každou hodinu troubil do všech stran, aby lidé věděli, že skutečně bdí. Při zjištění požáru vyhlásil věžný poplach úderem srdce zvonu a podle počtu úderů lidé poznali, ve které čtvrti hoří.

Příbytek věžného představovala jedna malá světnička ve výšce 60 metrů. Veškeré potřebné věci k životu a bydlení se nahoru dopravovaly pomocí vrátku s kladkou, který byl umístěn na ochozu jižní strany věže.

Po odchodu do důchodu posledního věžného Antonína Kubíka v roce 1962 již tato funkce nebyla obnovena. Tradice nočního troubení do všech stran je zachována do dnešní doby pomocí zvukové techniky instalované ve věži.

ZVON

Zvon Vondra je osazen na dřevěné zvonové stoličce v posledním patře Černé věže v Klatovech. Byl zhotoven ze zvonoviny v roce 1759. Jako autor je uváděn v písemných pramenech a dole při okraji zvonu nápisem: „PETRVS ANTONIVS IACOMINY PASSAVIENSIS” - pasovský mistr Petrus Antonius Jacominy. Zavěšen byl následujícího roku 1760.

Zvon má výšku 180 cm a průměr 195 cm, je opatřen železným kapkovitým srdcem s výpustí a připevněn k dřevěné řezané hlavici železnými kovanými pásy.

Vnějšík zvonu je bohatě zdoben plastickým litým dekorem a nápisy. Na koruně je šest volutovitě stáčených uch, zdobených perlovcem. Kolem čepce se rozvíjí plastický rokajový ornament, pod ním pak plastická přímá linka. Pod linkou se nacházejí jednotlivé rokajové kartuše, na jižní a severní straně mušle ve velkém rokajovém ornamentu ukončeném plastickým festonem. Na jižní straně je v kartuši umístěna plastika ukřižování. Kartuši ve spodních rozích přidružují dva vznášející se andělé.

Na straně severní v obdobné kartuši je zakomponován reliéfní výjev seslání ducha svatého. Na východní straně v užší, protáhlejší kartuši s rokají a ratolestí, při jejímž vrcholu ze stran přisedají andělci, je znázorněn v reliéfu městský znak. V rokajové kartuši na západní straně, vrcholící mušlí a postavami andělů je znázorněna reliéfní postava sv. Ondřeje v kontrapostu, v dlouhém řaseném rouchu, s knižkou opřenou o levý bok a s pravíci položenou na ondřejském kříži poněkud vzadu.

Na pláti zvonu jsou reliéfní nápisy latinskou majuskulí. Na východní straně, kolem městského znaku, seznam jmen radních, na boku pak datace s latinským textem.

Zvon je používán výhradně pro ruční zvonění.

